

ภาคผนวก ก

บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย
กับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา
ว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงาน

.....

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งต่อไปในที่นี้จะเรียกว่า “ภาคี”

ยอมรับหลักการที่ระบุไว้ใน “ปฏิญญากรุงเทพว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐาน ที่ไม่เป็นไปตามกฎระเบียบปี ๒๕๔๒”

มีความห่วงกังวลเกี่ยวกับผลกระทบในด้านลบทางสังคมและเศรษฐกิจ อันมีสาเหตุมาจากการจ้างแรงงานผิดกฎหมาย

ปรารถนาที่จะเพิ่มพูนความร่วมมือที่เป็นผลประ โยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ ได้ตกลงกัน ดังนี้

วัตถุประสงค์และขอบเขต

มาตรา ๑

ภาคีจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อให้มี

- ๑) ขั้นตอนการดำเนินการที่เหมาะสมในการจ้างแรงงาน
- ๒) มาตรการที่มีประสิทธิภาพในการส่งกลับแรงงานที่ครบวาระการจ้างงานหรือถูกผลักดันออกโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งไปยังภูมิลำเนาเดิมก่อนที่เงื่อนไขการจ้างงานจะยุติ
  - ๓) การคุ้มครองอันสมควรแก่แรงงานเพื่อให้แน่ใจว่าแรงงานดังกล่าวจะไม่มี การสูญเสียสิทธิและได้รับการคุ้มครองตามที่แรงงานพึงได้รับ
  - ๔) การป้องกันและปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพต่อการข้ามแดนผิดกฎหมาย การค้าแรงงานผิดกฎหมาย และการจ้างแรงงานผิดกฎหมายบันทึกความเข้าใจฉบับนี้ไม่ครอบคลุมถึงกระบวนการจ้างแรงงานอื่นที่ได้ดำเนินการตามกฎหมายของภาคีอยู่แล้วหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่

มาตรา ๒

กระทรวงแรงงานแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงสวัสดิการสังคม และการฟื้นฟูเยาวชนแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาจะเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ของบันทึกความเข้าใจฉบับนี้

มาตรา ๓

ภาคีโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ จะจัดการประชุมในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส และ/หรือระดับรัฐมนตรีอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละครั้ง โดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ เพื่อหารือในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุวัติการตามบันทึกความเข้าใจฉบับนี้ ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของภาคีทั้งสองฝ่ายจะทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดขั้นตอนในการนำแรงงานผิดกฎหมาย ซึ่งพำนักอยู่ในประเทศของภาคีฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งก่อนที่จะบันทึกความเข้าใจฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้เข้ามาอยู่ในภายใต้ขอบเขตของบันทึกความเข้าใจในฉบับนี้

อำนาจหน้าที่และขั้นตอน

มาตรา ๔

ภาคีจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อให้ขั้นตอนในการว่าจ้างแรงงานเป็นไปอย่างเหมาะสมในการจ้างแรงงานจำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเทศก่อน และหน่วยงานที่มีอำนาจจะให้การอนุญาตดังกล่าวหลังจากที่ได้มีการปฏิบัติตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในกฎหมายและระเบียบของประเทศนั้นแล้ว

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่อาจยกเลิกหรือเพิกถอนการอนุญาตที่ได้ให้ไปตามที่กล่าวข้างต้นเมื่อใดก็ได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องภายในประเทศนั้น

การยกเลิกหรือเพิกถอนการอนุญาตจะไม่มีผลกระทบต่อกรณีใด ๆ ที่ได้กระทำโดยสมบูรณ์แล้ว ก่อนวันประกาศการยกเลิกหรือเพิกถอน

มาตรา ๕

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่อาจแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเกี่ยวกับความต้องการจ้างแรงงาน จำนวน ระยะเวลา คุณสมบัติที่ต้องการ เงื่อนไขและค่าตอบแทนที่นายจ้างเสนอให้

มาตรา ๖

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับอายุ ภูมิฐานะ บุคคลอ้างอิง การศึกษา ประสบการณ์และอื่น ๆ ที่เห็นว่าจำเป็นสำหรับการพิจารณาของนายจ้าง

มาตรา ๗

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะร่วมมือกับหน่วยงานด้านตรวจคนเข้าเมืองและส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้สมัครงานซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยนายจ้าง และได้รับการอนุญาตอย่างถูกต้องตามข้อ ๔ ดำเนินการให้รวมถึงข้อบังคับต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) การตรวจลงตรา หรือ เอกสารอนุญาตเข้าเมืองในรูปแบบอื่น
- ๒) ใบอนุญาตการทำงาน
- ๓) ใบประกันหรือการบริการสุขภาพ
- ๔) การชำระเงินเข้ากองทุนสะสมตามที่กำหนดโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเทศ
- ๕) ภาษีหรืออื่น ๆ ตามที่ประเทศที่เกี่ยวข้องกำหนด
- ๖) สัญญาจ้างงานของนายจ้างและลูกจ้าง

นายจ้างและลูกจ้างจะต้องลงนามในเงื่อนไขและระยะเวลาการจ้างงานตามที่ระบุในสัญญา และมอบสำเนาสัญญาดังกล่าวของแต่ละฝ่ายให้แก่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่

มาตรา ๘

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะรับผิดชอบในการจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้ทำงานตามบันทึกความเข้าใจฉบับนี้ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของสองประเทศจะเก็บรักษาบัญชีรายชื่อบุคคลเช่นว่า ซึ่งได้รายงานตัวหรือมีหลักฐานประทับตราว่าได้เดินทางกลับที่อยู่ถาวรเมื่อสิ้นสุดช่วงการจ้างมาแล้วไว้อย่างน้อย ๔ ปี นับจากวันรายงานตัวหรือวันประทับตราว่าได้เดินทางกลับประเทศหรือวันสิ้นสุดการจ้าง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและตรวจสอบ การกลับและการส่งกลับ

มาตรา ๙

หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น วาระการจ้างแรงงานจะมีกำหนดไม่เกิน ๒ ปี หากจำเป็นให้อนุญาตให้ทำงานต่อได้เป็นระยะเวลาอีก ๒ ปี โดยไม่ว่ากรณีจะเป็นเช่นใดก็ตาม วาระการจ้างแรงงานจะมีกำหนดไม่เกิน ๔ ปี และเมื่อครบ ๔ ปีแล้ว ให้ถือว่าเป็นการสิ้นสุดวาระการจ้างงาน

แรงงานซึ่งสิ้นสุดวาระการจ้างแรงงานแล้ว จะสมัครเข้าทำงานได้ใหม่เมื่อครบระยะเวลา ๓ ปี หลังสิ้นสุดวาระการจ้างงานครั้งก่อน

มาตรา ๑๐

ภาคีจะให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่เพื่อให้การส่งกลับแรงงาน ซึ่งสิ้นสุดวาระการจ้างงานแล้วกลับที่อยู่ถาวร

มาตรา ๑๑

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของประเทศที่เป็นผู้จ้างงาน จะจัดตั้งกองทุนสะสม โดยให้แรงงาน ชำระเงินเป็นรายเดือนเข้ากองทุนดังกล่าวเป็นจำนวนเงินเท่ากับร้อยละ ๑๕ ของเงินเดือนของแรงงานคนนั้น ๆ

มาตรา ๑๒

แรงงานที่ประสงค์จะเดินทางกลับถิ่นฐานเดิมของตนมีสิทธิได้รับคืนเงินสะสมที่ตนได้ชำระเข้ากองทุนสะสมเต็มจำนวน พร้อมดอกเบี้ย โดยยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ เพื่อขอรับคืนเงิน ๓ เดือน ก่อนกำหนดเดินทางกลับประเทศของตน และกองทุนต้องส่งเงินสะสมคืนให้แก่แรงงานภายใน ๔๕ วัน นับตั้งแต่สิ้นสุดการจ้างงาน

มาตรา ๑๓

การเดินทางกลับประเทศถิ่นกำเนิดเป็นการชั่วคราว ในระหว่างที่ยังไม่สิ้นสุดวาระการทำงาน และผู้เดินทางได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่กำหนดแล้ว ย่อมไม่เป็นเหตุให้การอนุญาตการจ้างงานตามมาตรา ๔ ต้องสิ้นสุดลง

มาตรา ๑๔

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของประเทศที่เป็นผู้จ้างงานจะเป็นผู้กำหนดขั้นตอนและเอกสารที่จะต้องใช้ในการยื่นคำร้องขอรับเงินสะสม ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๕

สิทธิในการรับคืนเงินสะสมในกองทุนเพื่อการส่งกลับเป็นอันสิ้นสุดไป หากแรงงานไม่เดินทางกลับไปไปยังที่อยู่ถาวรเมื่อสิ้นสุดวาระการจ้างงาน

มาตรา ๑๖

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของประเทศที่เป็นผู้จ้างงานอาจเบิกถอนเงินจากกองทุนสะสม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของธนาคารในการบริหารเงินกองทุนและเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งกลับแรงงานไปยังประเทศถิ่นกำเนิด

การคุ้มครอง

มาตรา ๑๗

ภาคีในประเทศที่เป็นผู้จ้างงานจะคุ้มครองแรงงานตามที่ระบุไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเทศนั้น

มาตรา ๑๘

แรงงานของคู่ภาคี จะได้รับค่าจ้างและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ตามที่แรงงานท้องถิ่นได้รับตามหลักการการไม่เลือกปฏิบัติ และความเท่าเทียมกันทางเพศ เชื้อชาติ และศาสนา

มาตรา ๑๙

ข้อพิพาทระหว่างแรงงานกับนายจ้างในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานจะต้องได้รับการคลี่คลายแก้ไขโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบภายในของประเทศที่เป็นผู้จ้างงาน

การดำเนินการต่อการจ้างแรงงานผิดกฎหมาย

มาตรา ๒๐

ภาคีจะต้องดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงภายในอาณาเขตของตนที่จะป้องกันและปราบปรามการข้ามพรมแดนโดยผิดกฎหมาย การค้าแรงงานเถื่อน และการจ้างแรงงานข้ามพรมแดนผิดกฎหมาย

มาตรา ๒๑

ภาคีจะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำอันเป็นการค้ามนุษย์ การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้าแรงงานเถื่อน และการจ้างแรงงานผิดกฎหมาย

การแก้ไข

มาตรา ๒๒

ข้อแก้ไขใด ๆ ในบันทึกความเข้าใจฉบับนี้จะต้องกระทำโดยความเห็นชอบร่วมกันของคู่ภาคีโดยผ่านช่องทางการทูต

การระงับข้อขัดแย้ง

มาตรา ๒๓

ให้ระงับข้อขัดแย้งใด ๆ ที่อาจเกิดจากบันทึกความเข้าใจฉบับนี้ฉันมิตร โดยการหารือระหว่างประเทศภาคี

การบังคับใช้และการยกเลิก

มาตรา ๒๔

บันทึกความเข้าใจฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ลงนาม เว้นแต่ภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะขอยกเลิกโดยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง การยกเลิกจะมีผล ๕๐ วัน นับจากวันที่แจ้ง

ในกรณีที่ภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งขอยกเลิกบันทึกความเข้าใจฉบับนี้ เพื่อประโยชน์แก่แรงงานกำหนดให้คู่
ภาคีหารือร่วมกัน เพื่อพิจารณาแนวทางดำเนินการต่อสัญญาการจ้างงาน ซึ่งยังมีผลบังคับใช้อยู่

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลของตนให้ลงนามบันทึก
ความเข้าใจฉบับนี้

ลงนาม ณ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ สามสิบเอ็ด เดือน พฤษภาคม คริสต์ศักราช สองพัน
สามเป็นภาษาอังกฤษ โดยต้นฉบับของบันทึกความเข้าใจทั้งสองฉบับนี้มีคุณค่าเท่าเทียมกัน

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

(นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ)

(นายอิธ สัมเฮง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานสวัสดิการสังคม
และการฟื้นฟูเยาวชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

บันทึกความเข้าใจ

ระหว่าง

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

กับ

รัฐบาลแห่งสหภาพพม่า

ว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงาน

.....

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสหภาพพม่าซึ่งต่อไปในที่นี้จะเรียกว่า “ภาคี” มีความห่วงกังวลเกี่ยวกับผลกระทบในด้านลบทางสังคมและเศรษฐกิจอันมีสาเหตุมาจากการจ้างแรงงานผิดกฎหมาย

การจ้างแรงงานผิดกฎหมาย

ปรารถนาที่จะเพิ่มพูนความร่วมมือที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์และขอบเขต

ข้อ ๑

ภาคีจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อให้แน่ใจว่ามี

๑) ขั้นตอนการดำเนินการที่เหมาะสมในการจ้างแรงงาน

๒) การส่งกลับอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งแรงงานที่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างแรงงานเสร็จสิ้นแล้ว หรือถูกเนรเทศโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งไปยังประเทศซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดก่อนที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างแรงงานเสร็จสิ้น

๓) การคุ้มครองอันสมควรแก่แรงงานเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีการเสียดสีและการคุ้มครองของแรงงานและแรงงานได้รับสิทธิที่พึงได้

๔) การป้องกันและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพต่อการข้ามแดนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การค้าแรงงานที่มิชอบด้วยกฎหมาย และการจ้างแรงงานที่มิชอบด้วยกฎหมาย บันทึกความเข้าใจนี้ไม่ใช่กับกระบวนการจ้างแรงงานอื่นที่มีอยู่และที่สอดคล้องกับกฎหมายของภาคีอยู่แล้ว

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่

ข้อ ๒

เพื่อความมุ่งประสงค์ของบันทึกความเข้าใจนี้ กระทรวงแรงงานแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงแรงงานแห่งสหภาพพม่าจะเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและสำหรับรัฐบาลแห่งสหภาพพม่าตามลำดับ

ข้อ ๓

ภาคีโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะจัดให้มีการหารืออย่างสม่ำเสมอในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส และ/หรือระดับรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละครั้ง โดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามบันทึกความเข้าใจ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของภาคีทั้งสองจะทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดขั้นตอน ในการนำแรงงานที่มีขอบข่ายกฎหมายซึ่งพำนักอยู่ในประเทศของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ก่อนการมีผลบังคับใช้ของบันทึกความเข้าใจนี้เข้ามารวมอยู่ในขอบเขตของบันทึกความเข้าใจ

อำนาจหน้าที่และขั้นตอน

ข้อ ๔

ภาคีจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อให้แน่ใจว่ากระบวนการในการจ้างแรงงานเป็นไปอย่างเหมาะสม

การจ้างแรงงานจำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเทศ ก่อนการอนุญาตอาจกระทำได้เมื่อได้มีการปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมายและข้อบังคับของประเทศนั้นครบถ้วนแล้ว

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่อาจยกเลิกหรือเพิกถอนการอนุญาตของตนเมื่อใดก็ได้ โดยสอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

การยกเลิกหรือการเพิกถอนการอนุญาตจะไม่มีผลกระทบต่อการใด ๆ ที่ได้กระทำเสร็จสิ้นแล้วก่อนการยกเลิกหรือเพิกถอน

ข้อ ๕

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่อาจแจ้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยการเสนอการจ้างแรงงานเกี่ยวกับความต้องการจ้างแรงงาน จำนวน ระยะเวลา คุณสมบัติที่ต้องการ เงื่อนไขของการจ้างแรงงานและค่าตอบแทนที่นายจ้างเสนอให้

ข้อ ๖

หน่วยงานที่มีอำนาจจะจัดหาให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครงานที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว พร้อมข้อสนเทศของบุคคลดังกล่าวเกี่ยวกับอายุ ที่อยู่ถาวร บุคคล อ้างอิง การศึกษา ประสบการณ์และอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการพิจารณาของนายจ้าง

ข้อ ๗

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะประสานกับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แน่ใจว่าผู้สมัครงานนั้นซึ่งได้รับการคัดเลือก โดยนายจ้างและได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องตามข้อ ๔ ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้ด้วย

- ๑) การตรวจลงตรา หรือการอนุญาตให้เข้าในรูปแบบอื่น
- ๒) การอนุญาตให้ทำงาน
- ๓) การประกันสุขภาพหรือการบริการด้านสุขภาพ
- ๔) การชำระเงินเข้ากองทุนสะสมตามหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเทศ
- ๕) ภาษีหรืออื่น ๆ ตามที่ภาคีกำหนด
- ๖) สัญญาจ้างแรงงานของนายจ้างและลูกจ้าง

นายจ้างและลูกจ้างจะต้องลงนามในสัญญาที่มีเงื่อนไขของการจ้างแรงงาน และมอบสำเนา สัญญาดังกล่าวของแต่ละฝ่ายให้แก่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่

ข้อ ๘

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ จะรับผิดชอบการบริหารบัญชีรายชื่อแรงงานซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำงานภายใต้บันทึกความเข้าใจนี้ เพื่อความมุ่งประสงค์ในการอ้างอิงและทบทวน หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จะเก็บรักษาบัญชีรายชื่อของแรงงาน ซึ่งได้รายงานตัวหรือมีเอกสารซึ่งรับรองว่าได้เดินทางกลับถึงถิ่นที่อยู่ถาวรหลังการสิ้นสุดของเงื่อนไขการจ้างอย่างน้อย ๔ ปี นับจากวันรายงานตัว หรือวันที่มีการรับรอง

การกลับและการส่งกลับ

ข้อ ๙

เว้นแต่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น เงื่อนไขการจ้างแรงงานจะไม่เกิน ๒ ปี หากจำเป็นอาจขยายออกไปเป็นระยะเวลาอีก ๒ ปี ไม่ว่าในกรณีใด ระยะเวลาการจ้างแรงงานจะไม่เกิน ๔ ปี หลังจากนั้น ให้ถือว่าเป็นการสิ้นสุดระยะเวลาการจ้างแรงงาน

แรงงานซึ่งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างเสร็จสิ้นแล้ว จะสมัครเข้ารับการจ้างซ้ำได้ต่อเมื่อวัน
ระยะสามปี

ข้อ ๑๐

ภาคีจะให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่เพื่อให้แน่ใจว่าแรงงานที่สุจริตซึ่งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างเสร็จสิ้นแล้วจะกลับไปยังถิ่นที่อยู่ถาวร

ข้อ ๑๑

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของประเทศที่เป็นผู้จ้างงาน จะจัดตั้งและบริหารกองทุนสะสม แรงงานจะต้องจ่ายเงินสมทบเป็นรายเดือนเข้ากองทุนดังกล่าวเป็นจำนวนเงินเท่ากับร้อยละ ๑๕ ของเงินเดือนของตน

ข้อ ๑๒

แรงงานซึ่งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของการจ้างแรงงานเสร็จสิ้นแล้วและกลับไปยังถิ่นที่อยู่ถาวรของตนมีสิทธิได้รับคืนเงินสมทบเข้ากองทุนสะสมไว้เต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ย โดยการยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ ๓ เดือน ก่อนกำหนดเดินทางภายหลังการจ้างเสร็จสิ้น การจ่ายเงินให้แก่แรงงานจะต้องกระทำภายใน ๗ วัน ภายหลังการจ้างเสร็จสิ้น

ในกรณีที่แรงงานถูกยกเลิกการจ้างก่อนการจ้างเสร็จสิ้นและจะต้องกลับไปยังถิ่นที่อยู่ถาวรของตนการคืนเงินกองทุนสะสมและดอกเบี้ยจะต้องกระทำภายใน ๗ วัน ภายหลังการยกเลิกการจ้าง

ข้อ ๑๓

การเดินทางกลับประเทศซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดเป็นการชั่วคราวของแรงงานซึ่งเงื่อนไขของการจ้างแรงงานยังคงมีผลและโดยสอดคล้องกับข้อบังคับของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ย่อมไม่เป็นเหตุให้การอนุญาตการจ้างตามที่ระบุไว้ในข้อ ๔ สิ้นสุดลง

ข้อ ๑๔

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของประเทศที่เป็นผู้จ้างงานจะเป็นผู้กำหนดขั้นตอนและเอกสารที่ จะต้องใช้ในการยื่นคำร้องตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๒

ข้อ ๑๕

สิทธิในการรับคืนเงินสมทบเข้ากองทุนสะสมเป็นอันสิ้นสุดไปสำหรับแรงงานที่ไม่กลับไปยังถิ่นฐานที่อยู่ถาวรของตนเมื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างเสร็จสิ้นแล้ว

ข้อ ๑๖

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของประเทศผู้จ้างอาจถอนเงินจากกองทุนสะสม เพื่อใช้เป็น ค่าใช้จ่ายในด้านบริหารซึ่งเกิดแก่ธนาคารและในการส่งกลับแรงงานไปยังประเทศถิ่นกำเนิด

การคุ้มครอง

ข้อ ๑๓

ภาคีในประเทศผู้จ้างจะทำให้แน่ใจว่าแรงงานจะได้รับการคุ้มครองตามข้อบทของกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ

ข้อ ๑๔

แรงงานของภาคีทั้งสองฝ่าย จะได้รับค่าจ้างและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เท่ากับแรงงานท้องถิ่นได้รับบนพื้นฐานของหลักการไม่เลือกปฏิบัติ และความเท่าเทียมกันทางเพศ เชื้อชาติ และศาสนา

ข้อ ๑๕

ข้อพิพาทใดระหว่างแรงงานกับนายจ้างในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจ้างให้ระงับโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและข้อบังคับในประเทศผู้จ้าง การดำเนินการต่อการจ้างแรงงานผิดกฎหมาย

ข้อ ๒๐

ภาคีจะต้องดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงภายในดินแดนของตนเพื่อป้องกันและปราบปรามการข้ามแดนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การค้าแรงงานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการจ้างแรงงานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๒๑

ภาคีจะแลกเปลี่ยนข้อสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ การเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการจ้างโดยมิชอบด้วยกฎหมายการแก้ไข

ข้อ ๒๒

การแก้ไขบันทึกความเข้าใจฉบับนี้ในประการใดอาจกระทำได้โดยความเห็นชอบร่วมกันของคู่ภาคีผ่านช่องทางการทูตการระงับข้อพิพาท

ข้อ ๒๓

ข้อแตกต่างหรือข้อพิพาทใดที่เกิดจากบันทึกความเข้าใจนี้ให้ระงับอย่างฉันมิตรโดยการหารือระหว่างภาคี

การบังคับใช้และการยกเลิก

ข้อ ๒๔

บันทึกความเข้าใจนี้จะมีผลบังคับใช้หลังจากวันที่ลงนาม และอาจยกเลิกเป็นลายลักษณ์อักษรโดยภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การบอกเลิกจะมีผล ๕๐ วัน นับจากวันที่แจ้ง ในกรณีที่บันทึกความเข้าใจนี้ ได้รับการบอกเลิกโดยภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อผลประโยชน์ของแรงงาน ภาคีจะหารือกันว่า จะดำเนินการ อย่างไรต่อสัญญาการจ้างซึ่งยังคงมีผลอยู่

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจอย่างถูกต้องจากรัฐบาลของตน ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจนี้ลงนาม ณ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน คริสต์ศักราช ๒๐๐๓ เป็นภาษาไทย ภาษาพม่า และภาษาอังกฤษ ทำเป็นต้นฉบับสองฉบับซึ่งทั้งหมดถูกต้องเท่าเทียมกัน ในกรณีที่มีความแตกต่างกัน ในการตีความให้ใช้ฉบับภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

สำหรับรัฐบาลแห่งสหภาพพม่า

(นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย)

(นายวิน อ่อง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ (เจ้าหน้าที่จัดหางาน)

ข้อคำถาม

1. กระบวนการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องตามกฎหมายของแรงงาน 3 สัญชาติมีทั้งหมดกี่ ขั้นตอน อะไรบ้าง
2. ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนนี้มีรายละเอียดอย่างไร
3. ในการให้บริการมีการแบ่งกลุ่มผู้มาติดต่อหรือไม่ว่ากลุ่มใดควรให้บริการก่อน กลุ่มใดควรให้บริการหลัง (เช่นกลุ่มใดที่นำเข้าแรงงานจำนวนมากอาจต้องรอทีหลัง เป็นต้น)
4. ระยะเวลาในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอนเป็นอย่างไร
5. การให้บริการแก่ผู้มาติดต่อในการนำเข้าแรงงานต่างด้าวในแต่ละขั้นตอนทันตามความต้องการของผู้มาติดต่อหรือไม่ อย่างไร (การบริการของบุคลากร และ สถานที่)
6. การให้บริการแต่ละขั้นตอนบริการอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร
7. การนำเข้าแรงงานต่างด้าวที่ผ่านไปตามขั้นตอนต่างๆ มีการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงาน หรือลดขั้นตอน เพื่อให้การบริการรวดเร็วขึ้นหรือไม่ อย่างไร
8. ข้อเสนอแนะของท่านในมุมมองของท่านเกี่ยวกับกระบวนการนำเข้าแรงงานต่างด้าว ด้านสถานที่ บุคลากร ด้านระยะเวลา ขั้นตอนต่าง ๆ และ ด้านอื่น ๆ เป็นอย่างไร

แบบสัมภาษณ์นายหน้าในการจัดหาแรงงานต่างด้าว

ข้อคำถาม

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการนำแรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ในเรื่องของเอกสารประกอบ วิธีปฏิบัติ ระยะเวลา ค่าธรรมเนียม ในแต่ละขั้นตอน อย่างไร
2. ท่านได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นเมื่อติดต่อหน่วยงานราชการในการดำเนินการนำเข้าแรงงานต่างด้าวแต่ละขั้นตอน
3. ท่านได้รับการบริการในแต่ละขั้นตอนอย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการในแต่ละขั้นตอน
4. ท่านได้รับการบริการอย่างเพียงพอจากเจ้าหน้าที่ ในแต่ละขั้นตอน
5. มีสถานที่เพียงพอในการติดต่อหน่วยงานราชการในแต่ละขั้นตอน
6. จากการติดต่อหน่วยงานราชการตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เจ้าหน้าที่มีการปรับปรุงกระบวนการ หรือพัฒนาขั้นตอนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สะดวกและรวดเร็วในการติดต่อมากขึ้น
7. ปัญหาและอุปสรรค หรือ ข้อเสนอแนะของท่านเกี่ยวกับกระบวนการนำเข้าแรงงานต่างด้าวด้านสถานที่ บุคลากร ด้านระยะเวลา ขั้นตอนต่าง ๆ และ ด้านอื่น ๆ เป็นอย่างไร

แบบสัมภาษณ์ตัวแทนจากสถานประกอบการ

ข้อคำถาม

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการนำแรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ในเรื่องของเอกสารประกอบ วิธีปฏิบัติ ระยะเวลา ค่าธรรมเนียม ในแต่ละขั้นตอน อย่างไร
2. ท่านได้ติดต่อกับหน่วยงานราชการในการนำเข้าแรงงานต่างด้าวมาใช้ในสถานประกอบการหรือไม่อย่างไร
3. ขั้นตอนใดบ้างที่ท่านได้ติดต่อกับหน่วยงานราชการ จากการติดต่อกับหน่วยงานราชการเป็นอย่างไร
4. ท่านได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นเมื่อติดต่อหน่วยงานราชการในการดำเนินการนำเข้าแรงงานต่างด้าวแต่ละขั้นตอน
5. ท่านได้รับการบริการในแต่ละขั้นตอนอย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการในแต่ละขั้นตอน
6. ท่านได้รับการบริการอย่างเพียงพอจากเจ้าหน้าที่ ในแต่ละขั้นตอน
7. มีสถานที่เพียงพอในการติดต่อหน่วยงานราชการในแต่ละขั้นตอน
8. จากการติดต่อหน่วยงานราชการตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เจ้าหน้าที่มีการปรับปรุงกระบวนการ หรือพัฒนาขั้นตอนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สะดวกและรวดเร็วในการติดต่อมากขึ้น
9. ปัญหาและอุปสรรค หรือ ข้อเสนอแนะของท่านเกี่ยวกับกระบวนการนำเข้าแรงงานต่าง
ในภาพรวม

แบบสัมภาษณ์แรงงานต่างด้าว

ข้อคำถาม

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการนำแรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ก่อนจะเข้ามาทำงานในประเทศไทยในขั้นตอนต่างๆหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่ในเรื่องการออกใบอนุญาต อย่างรวดเร็วทันเวลา โดยได้รับการอย่างเท่าเทียม และเพียงพอ
3. ปัญหาและอุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับขั้นตอนก่อนเข้ามาทำงานในประเทศไทย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	ว่าที่ร้อยตรีศุภมิตร ธรรมวิโรจน์
วัน เดือน ปี เกิด	5 มิถุนายน พ.ศ. 2530
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2547 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2551 ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประสบการณ์	2554 - 2557 พนักงานทรัพยากรบุคคล บริษัท ซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) โรงงานแปรรูปสุกร (แปดริ้ว)
อื่น ๆ	2552 – 2554 ประธานนักศึกษาระดับปริญญาโท ชั้นปีที่ 1-2 คณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ 2548 - 2552 ประธานนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 คณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ 2549 สำเร็จวิชานักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 5

